

Da agenten fik sit hurra —

Af *Holger Hjelholt*.

I Flensborgs historie i forrige århundrede indtager kgl. agent, købmand *Heinrich Carstensen Jensen* (f. 1789, d. 1860) en fremskudt plads. Med rette er han blevet genstand for et selvstændigt skrift: „H. C. Jensen, Ein Lebensschicksal im Grenzland Schleswig“ af den flensborgske stadsarkivar, dr. H. Fr. Schütt (Wiesbaden 1956. — Anmeldt i Sdj. Årb. 1958, s. 275 f.). Da den separatistiske slesvig-holstenske bevægelse i 1830'erne og 40'erne greb om sig og også i Flensborg fik en del tilslutning, fastholdt H. C. Jensen urokkelig sit kongetro, loyale standpunkt, stod som fortaler for bevarelsen af helstaten og — særlig — af Flensborgs forbindelse med kongeriget. Af de i 1834 indførte rådgivende provinsialstænder var Jensen den ene af Flensborgs to deputerede — først som suppleant, siden (fra 1841) som valgt deputeret.

I begyndelsen af 1840'erne gerådede H. C. Jensen under sit arbejde for det flensborgske erhvervslivs fremme i heftig strid med slesvig-holstenerne. I Flensborg ønskede man at få oprettet en filial af den danske Nationalbank til lettelse af pengeomsætningen. Handelsforeningen indgav ansøgning herom, og ansøgningen anbefalede af bykollegierne. Nationalbanken fik i juli 1840 bevilling til at indrette et filialkontor i Flensborg og eventuelt et dette underordnet kontor i Rendsborg. Men for at det skulde kunne virke efter sin hensigt, var det fornødent at få en veksellov udstedt. Udkast til en vekselordning for hertugdømmerne Slesvig og Holsten forelagdes af regeringen for de respektive stænderforsamlinger i 1842. I begge forsamlinger frarådede et flertal forslaget (i den holstenske med 22 mod 19 st.). I den slesvigske vedtoges med 20 mod 12 stemmer at fraråde for tiden at udstede en vekselanordning, det være sig for hertugdømmerne som helhed eller for Flensborg særskilt. Den om sagen nedsatte ko-

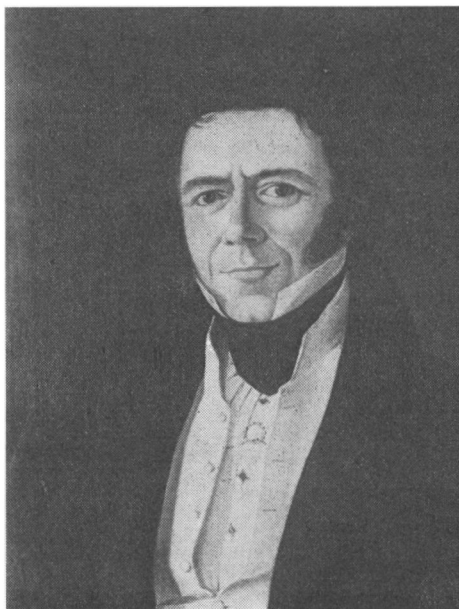
mité havde delt sig i et flertal på tre imod, to for. De to var den ene af Flensborgs deputerede, Peter Nielsen, og den i Flensborg bosatte advokat *Christian Rönnenkamp*, der var deputeret for 9. landvalgdistrikt.

Under forhandlingerne om vekseldordningen havde den slesvig-holstenske politiker Beseler motiveret sin modvilje mod denne med, at han troede, udkastet kun var forelagt af hensyn til den påtænkte oprettelse af en filialbank i Flensborg. Nu havde allerede den holstenske stænderforsamling, hvis møder afholdtes før den slesvigske, vedtaget et andragende til kongen, rettet imod filialbanken. Flertallet i de slesvigske stænder (32 mod 6) sluttede sig hertil. Agent H. C. Jensen påviste i sine indlæg til fordel for filialbanken, at „grundene, som var anført herimod, overhovedet kun var skingrunde...“, d.v.s. bestemt af den politiske slesvig-holstenisme, der anså instituttet for farligt for deres fiktive stat „Slesvig-Holsten“. I debatten udtalte også Rönnenkamp sig imod filialbanken.

Uanset stænderforsamlingernes fraråden besluttede regeringen at imødekomme ønskerne fra de flensborgske bykollegier og handelsstanden her og udstede en vekselret, der foreløbig kun gjaldt for denne by. I første halvdel af juli 1843 indstillede kancelliet til kongen, at en sådan anordning skulde udstedes, gældende fra 1. januar 1844. Kongen billigede forestillingen den 14. juli, men forordningen herom blev først underskrevet af ham den 17. aug. under hans badeophold på För.

På rejsen hertil havde majestæterne den 27. til 29. juli aflagt besøg i Flensborg, hvor de blev genstand for almindelig hyldest, tør man nok sige. Også slesvig-holstenerne deltog for resten heri. Den 28. arrangerede Handelsforeningen en festlig frokost i et stort telt på Duborg slotsbanke. Her talte H. C. Jensen for kongen. — Ved sit besøg i den danske kirke skal kongen have udtalt sit ønske om dennes opretholdelse, og vistnok ved besøget på rådhuset gav han meddelelse om, at vekselretten for Flensborg allerede var vedtaget i statsrådet.

I en artikel i „Flensburger Zeitung“ for 7. august søgte H. C. Jensen at gøre sine medborgere indlysende, hvor gavnlige virkninger for erhvervslivet vekselretten og den følgende filialbank vilde få: ingen, der vilde Flensborgs vel, burde arbejde herimod.

*Agent Jensen
(Städtisches Museum,
Flensburg).*

Advokat Rönnekamp, der så afgjort havde været imod filialbanken, følte sig åbenbart i høj grad truffet af Jensens betragtninger. Som bilag til det andet flensborgske organ, „Flensburger Wochenblatt für Jedermann“ for 12. august udsendte han en lille pjece „Das Wechselrecht für Flensburg allein und die Filialbank. Ein Wort an den Herrn Agenten Jensen und zur beliebigen Beherzigung für Flensburgs Einwohner“. Den indeholdt en del personlige uartigheder mod Jensen og udviklede — på lidet overbevisende måde —, at filialbanken for Flensburg vilde være „meget overflødig“ og sandsynligvis „meget skadelig“.

Rönnekamps artikel var vand på slesvig-holstenernes mølle, og disse fandt, at en så god anledning til at demonstrere deres sindelag ikke burde gå unyttet hen. Den følgende dags formiddag ca. kl. 11 henvendte et par flensborgske købmænd, Boysen (vistnok Hans Boysen) og den i Åbenrå fødte J. P. Schmook, sig til politimesteren, Niemann, for at få politiets tilladelse til om aftenen at bringe Rönnekamp en opvartning med musik (ein Ständchen) som tak for, at han havde erklæret sig imod indfø-

relse af vekslet for Flensborg alene. De angav, at de havde 60-70 meningsfæller; om dette tal er korrekt, får stå hen. Niemann frarådede planen under hensyn til de i byen herskende forhold. Da han blev anmodet om at afgive en bestemt erklæring, sagde han, at han i hvert fald nægtede at give tilladelse til optøget den aften. Det syntes ham i øvrigt rigtigst helt at opgive tanken. Boysen og Schmook meddelte så, at de vilde komme igen næste dag og fortælle, hvad de og deres meningsfæller var blevet enige om.

Samme eftermiddag mellem kl. 3 og 4 fik politimesteren et nyt besøg. Det var en ca. 48 år gammel kreaturhandler Hinrich Nasser (f. i Kværn) fra Husby sogn, der indfandt sig sammen med herredsfogeden, kammerjunker Chr. Levsen. Nasser meddelte, at et antal vælgere fra herredet om aftenen vilde udbringe et leve (et Hoch) for deres deputerede, Rönnenkamp, foran hans hus i byen. Nasser vilde holde tale og udbad sig hertil politiets tilladelse. Den nægtede Niemann at give og forbød det påtænkte optog. Snart efter erfarede Niemann, at man så besluttede at henlægge hyldesten til Klues, der tilhørte Rönnenkamps moder, og hvor han den dag opholdt sig. Klues lå uden for byens jurisdiktion.

Rygtet om de påtænkte demonstrationer til fordel for Rönnenkamps standpunkt i vekslet- og filialbanksag har hurtigt spredt sig. Det nåede også de flensborgere, der holdt søndag eftermiddag ude i Marieskov. Blandt disse var sejmager H. Chr. Korsholm. Da han og andre hørte rygtet om, at landmænd om aftenen vilde komme ind til byen for at hylde Rönnenkamp, drøftede de, om de ikke samme aften skulde bringe agent Jensen den hyldest, som man allerede længe havde tiltænkt ham. Måske kunde Christiansgardens musikkorps levere musik dertil. Da Korsholm hen mod aften kom fra Marieskov, traf han på Søndertorv deputeretkollegiets oldermand, købmand *J. W. H. Jochimsen*, fortalte ham, hvad der var snakket om, og spurgte, om han ikke senere kom hen i Borgerforeningen. Denne, der nu var de loyale flensborgeres samlingssted, havde lokaler i et hus på Holmen.

Budstikken gik, og efterhånden fyldtes Borgerforeningen og gaden uden for med mennesker. Særlig ivrige for at hverve del-

tagere i det planlagte hyldestoptog var stenhuggermester H. A. Klewing, guldsmed Chr. Baltzer, mægler H. Chr. Bahnsen og købmand Emil Koch. Den sidste vilde også have haft en til at holde tale, men den pågældende afslog. Klewing har nok været den ivrigste, besøgte således forskellige svendeherberger for at tromme folk sammen og skal i smedesvendenes herberg have fortalt, at om aftenen vilde 4-500 bønder komme til byen for at slå vinduerne ud hos agent Jensen. Derfor burde svendene ca. kl. 9 indfinde sig ved rådhuset. Har Klewing udtalt sig sådan, synes han at have appelleret til modsætningen mellem land og by og til, hvad en proper smedenæve eventuelt kunde udrette.

I Borgerforeningen konstateredes, at flere medlemmer af Christiansgardens musikkorps var væk, hvorfor man opgav planen om at benytte korpset. I stedet begav Korsholm og Klewing sig omkring kl. 8 af sted til stadsmusikanten H. R. J. Demuth. Denne mente først, at det ikke lod sig gøre at levere musik, da hans folk var optaget på danseboden. Men da han hørte, det kunde vente til kl. 10, lovede han at komme med sit korps, der vistnok var på 6 mand.

Tanken om at henvende sig til politimester Niemann om tilladelse til optoget synes ikke at have været fremme i Borgerforeningen — eller, har den været nævnt, hurtigt at være afvist. Men Niemann, der boede ved siden af Borgerforeningen, kunde ikke undgå at lægge mærke til folkemængden og fik omkring 9-tiden forskellige alarmerende efterretninger. Således ankom amtsretstjener Cruys, som amtmanden havde sendt til ham, da det forlød, at der om aftenen vilde blive slagsmål mellem byboerne og landmændene, hvilke sidste i 8-10 vogne (andetsteds siges 6) omkring kl. 8 var kørt gennem byen til Klues for at hylde Rönnenkamp. Niemann lod nu overpolitibetjent Johannsen, 4 politibetjente og Cruys patruljere og begav sig selv ud på gaden for at erfare, hvad stod på. Han traf her dr. Levestamm og fik af denne underretning om, hvad mængden i og foran Borgerforeningen havde i sinde. Samme sind havde i øvrigt doktoren.

Niemann sendte Johannsen til Borgerforeningen med anmodning om, at et af direktionens medlemmer straks indfandt sig hos ham. Det gjorde Jochimsen. Ham forestillede Niemann, at der ikke var søgt politiets tilladelse til det påtænkte optog, og

at en sådan ikke vilde blive givet. Hvorfor ikke? spurgte Jochimsen. Jo, han havde allerede nægtet et andet parti (slesvigholstenerne) det, svarede Niemann. Det vilde dog være højst påfaldende, mente Jochimsen, om man vilde forbyde borgerne at bevidne en mand, som de anså for værdig dertil, deres højagtelse, særlig i betragtning af at der ikke var blevet skredet ind mod „advokater“ [Bremer?], der holdt taler til en forsamlet mængde. Sagen var i øvrigt kommet for vidt til, at man kunde standse den. Han vilde ikke have noget hermed at gøre og ikke ytre et ord herom. Dermed gik Jochimsen tilbage til Borgerforeningen.

Lidt efter indfandt overpolitibetjenten sig igen i foreningen med befaling fra Niemann til, at optogets hovedmænd (entreprenører) mødte hos ham. Jochimsen bemærkede da, at det var upassende af Johannsen at indfinde sig i Borgerforeningen i sådant øjemed. Niemann burde selv komme og i uniform (i sin røde frakke). Jochimsen kendte ikke hovedmændene, dem måtte politibetjenten selv udfinde, men han oplyste dog, at købmand *Claus Schwennsen* vilde udbringe levet for agenten.

Med den besked kom Johannsen tilbage til politimesteren, men måtte igen til Borgerforeningen — vejen var heller ikke lang — for at stævne Schwennsen til møde hos Niemann. Den rige købmand gav embedsmanden det svar: han havde ikke tid!

Niemann, der åbenbart helst så borgerdemonstrationen opgivet, uden at han havde haft nødtigt udtrykkelig at forbyde den, begav sig nu til demonstrationens genstand, H. C. Jensen. Han henstillede til ham, om det ikke var det bedste, at han frabad sig den ham tiltænkte ære og personlig indfandt sig i Borgerforeningen og erklærede dette. Hertil sagde Jensen, han var rede, men mente, at han dog først måtte vide bestemt, at det var tanken at bringe ham en hyldest.

Efter henvendelsen til Jensen trak Niemann i sin røde frakke og gik selv, ledsaget af overpolitibetjenten, til Borgerforeningen. Forstue og værelser var fyldte af mennesker. Her erklærede han, at politiets tilladelse til optoget ikke var søgt, langt mindre givet. Jochimsen afbrød ham med, at det anså man ikke for nødvendigt, da de tidligere indskrænkninger vedrørende offentlige forsamlinger var ophævede [i sommeren 1842]. De vilde opføre sig

RASCH'S HOTEL

FLENSBORG

Nerretorv Nordermarkt

Interessenten erlæbt sich dieses sein schönes,
 in der Nähe der Dampfschiffbrücke und des Bahn-
 hofs belegen Hotel bestens zu empfehlen. Dasselbe
 ist mit allen möglichen Comfort, als warmes u.
 kaltes Wasser zu jeder Zeit, Tapeten etc. etc. ver-
 sehen auch sind die Wagen des Hotels bei Anstalt
 der verschiedenen Fahrten und Dampfschiffe,
 zur Bequemlichkeit der geehrten Reisenden bestens
 eingerichtet.

J. J. RASCH.

Dette smukke Hotel beliggende i Nærheden af
 Dampskibslænsen og Banegaarden, er forsynet
 med al mulig Comfort, som varme og koldt Vand
 til enhver Tid, Tapetter etc. etc. Til de arryde
 Rejsendes Bequemmelighed ere Bæstebude, Køge-
 tilbede ved de forskellige Baner og Bang-
 skibe indsaet, og Billeder indrettede sig
 paa det Bedste at anbefale dette sin Hotel

This fine Hotel situated in the vicinity of the ste-
 mers landing and railroad station is provided in
 every kind of comfort as warm and cold waters,
 every time, carpets etc. etc. also the carriages,
 the Hotel will always be ready for the use of the
 novel travellers on the arrival of the different train
 and steamboats, the undersigned therefore has
 here to recommend his Hotel in the best manner

Reklametryksag fra Rasch's hotel på Nerretorv. Agent Jensens hus er nummer to til højre for hotellet. (Det kgl. Bibl.s billedsamling)

roligt og anstændigt, som det sømmede sig for ordentlige borgere, og politimesteren kunde roligt gå hjem. Niemann spurgte så efter optogets hovedmænd, og Jochimsen og Schwennsen sagde, de havde alle lige del deri, men han, Schwennsen, vilde udbringe levet for agenten. På Niemanns forestillinger om at lytte til fornuftens stemme og opgive optoget vilde man ikke høre — men alt skulde gå roligt for sig, erklærede Klewing. Niemann

henviste til, at han allerede havde nægtet at give tilladelse til dem, der vilde hylde Rönnenkamp, og at han derfor umuligt kunde tillade en hyldest til Jensen. Deraf kunde opstå ubehagelige konflikter. Men Jochimsen erklærede, at der nylig var forekommet ganske andre demonstrationer [slesvig-holstenske] end dem, som de nu tilsigtede: Jensen var blevet udskældt som landsforræder, og man havde forlængst skullet bevidne ham, at man anså ham for en hædersmand. Det kunde ikke være utilstedeligt eller forbydes. — Det endte med, at Niemann med høj røst erklærede hyldesttoget forbudt og ligeledes i alles nærværelse pålagde overpolitibetjenten at meddele Demuth dette, og at han ikke måtte levere musik. Da Niemann var kommet ud, befalede han desuden betjenten at underrette Jensen om det passede.

Kort efter, at politimesteren igen var hjemme, hørtes uden for vognrummel og folks larmen og skrigen. De bøndervogne, der havde været i Klues, vendte nu tilbage og kørte langsomt gennem den forsamlede menneskemængde til Holmen, hvor Rönnenkamp boede. Niemann var ilet ud ved larmen, og sammen med overpolitibetjenten og 4 betjente fulgte han med vogntoget for at holde folk væk fra det og forebygge uroligheder. Ved Rönnenkamps hus standsede vognene. Rönnenkamp, der sad i den 1., steg ud, og folkene på vognene, der nu hurtigt kørte videre, skreg hurra, og det samme gjorde en del af mængden. »Es lebe die Freiheit«, råbtes der.

I Borgerforeningen var imidlertid sket det, at H. C. Jensen, efter at Johannsen havde været hos ham, personlig havde indfundet sig og over for Jochimsen og Schwennsen udtalt ønske om, at man undlod hyldesten. Schwennsen spurgte de forsamlede, om man skulde opgive planen; svaret var et enstemmigt nej. Derpå stillede man op i rækker i Borgerforeningens gård; der opfordredes til at bevare ro og orden, og med musikken i spidsen begav toget sig af sted.

Men overtrådte stadsmusikanten da også det ham givne forbud? Hans folk havde henved kl. 10 begivet sig på vej til Borgerforeningen. Da han af en politibetjent fik meddelelse om, at optoget var forbudt, gik han efter dem, nåede dem ved Mariekirken og fortalte om forbudet. Men borgerne havde nu engang

sat sig i hovedet, at musik skulde der til. 4 af dem, Klewing og Korsholm, købmand Jørgen Petersen og klejnsmed Johs. Poul Lorenzen, lovede at gå til ham, traf ham på Nørretorv og sagde, at de overtog alt ansvar: Demuth var stadsmusikant; han måtte spille, når borgerne forlangte det. Det kunde ikke forbydes ham.

Da Niemann efter med sine betjente at have udført en slags vagttjeneste for Rönnenkamps vogntog vendte tilbage til Borgerforeningen, hørte han den i hans øren ildelydende musik, hvormed borgertoget drog af sted til agentens hus i Storegade, nær Nørretorv. Toget skal have talt godt 150 mennesker, og foran huset har nok adskilligt flere samlet sig. Det er vel overdrevent, når der et sted siges 1000? Her trådte Schwennsen frem og udbragte sit leve for agenten: »Den mand, som modig og uforfærdet forsvarer landets og vor bys interesser; den mand, som man prøver at mistænkeliggøre og angribe, — agent Jensen bringer vi borgere vor taknemlighed og højagtelse, agent Jensen et tordnende, et tredobbelt hurra (Hoch)!« Agenten takkede og endte med et leve for kongen og for Flensborg. Så råbtes igen hurra — et par slesvig-holstenske fløjter blandede sig heri — og med musik drog toget atter til Borgerforeningen. Efter at man her havde udbragt et par skåler, forføjede deltagerne sig roligt hver til sit; omkr. 11¹/₂ faldt stilhed over byens torve og gader.

Næste eftermiddag opsøgte de to slesvig-holstenere, Boysen og Schmoock, atter politimesteren. De mente, at da agenten havde fået sit leve, var det rimeligt, at advokaten også fik sit. Niemann svarede, at det var sket mod hans udtrykkelige forbud, og han forbød dem nu bestemt at foranstalte et hyldesttog til Rönnenkamp. Slesvig-holstenerne undlod derefter dette, men såvel den som den følgende aften var der opløb foran Rönnenkamps hus i forventning om demonstrationer.

Det hedder, at efter den søde kløe kommer den sure svie. Det ordsprog kom en række af deltagerne i demonstrationen for agent Jensen til at sande. Niemann vilde først have den gottorpske overret til at nedsætte en undersøgelseskommission om forbudets overtrædelse. Overretten henviste dog sagen til behandling ved politiretten. Niemann undslog sig for deltagelse, så det blev bysekretæren, O. D. Holm, der ledede forhørene, der tog sin begyndelse den 31. august. En af de tiltalte, den deputerede borger P. N.

*Købmand
Claus Schwennsen*

Joost, indleverede ved forhøret over ham, idet han vedgik trods forbudet at have taget del i optøget og levet, en fortegnelse over borgere, der havde gjort det samme. Fortegnelsen rummer 40 navne, men omfatter selvsagt langt fra alle deltagere. Et par af de 40 var medtaget på listen ved misforståelse.

Fra en af de tiltalte, den 69-årige tidligere lavsslagtermester Joh. Gottfr. Beyreis blev der i retten fremlagt et forsvarsskrift for hans deltagelse. Han havde den pågældende søndag været i selskab fra kl. 5 til 9. Da han kom hjem, hørte han af sine børn, at der skulde bringes Jensen et leve. „Jeg betænkte mig intet øjeblik på offentligt at vise mine følelser for den mand, der allerede har gjort så meget godt for Flensborgs vel, — der ofrede tid og kræfter for sine medborgere, — men som man for alle disse ofre fra et vist partis side havde søgt at mistænkeliggøre“. For øvrigt, fortsatte Beyreis, fandt han, at klosterforstander Nic. Petersen og købmand Jochimsen havde fortjent en lignende anerkendelse, „da disse med megen opofrelse af tid gentagende havde bedt vor gode landsfader om det, hvorom der alle-

rede længe forud var søgt af magistrat og deputeretkollegiet samt af den herværende handelsforening i byen Flensborgs navn«, nemlig om bankens oprettelse og indførelse af vekselretten. Ved sin nærværelse i Flensborg havde kongen jo også sagt, at sådant var vel overvejet og besluttet i statsrådet før hans afrejse fra København.

Beyreis gik i sit indlæg stærkt i rette med Niemanns udtalelse om, at han ikke kunde tillade optøget til Jensen, da han allerede havde forbudt et andet parti sådant: Politimesteren, en kongelig embedsmand „ligestillede os med et parti, som virkede for, at det kongelige ord om vekselret for Flensborg skulde tages tilbage, medens vi vilde lægge vor taknemlighed herfor for dagen“. Mest påfaldende i hele sagen fandt Beyreis det at være, at der var rejst klage mod de borgere, der bragte Jensen et leve, derimod ikke mod dem, der råbte hurra for Rönnenkamp, ved hvilken lejlighed politimesteren personlig var til stede.

Den 20. november afsagde magistratsretten dom i sagen. Deltagerne idømtes klækkelige bøder, hvis størrelse var afhængig dels af deres mere eller mindre fremtrædende del i demonstrationen, dels af deres økonomiske stilling. Schwennsen fik, skønt han ikke mente at være den rigeste, en bøde på 160 rbdl. sølv-mønt, Jochimsens bøde blev 120 og Demuths ligesom Klewings 100. De tre andre, der havde henvendt sig til Demuth, idømtes hver 48 rbdl., 15 borgere 32 og 11 16 rbdl. Alle skulde desuden betale omkostningerne ved undersøgelsen.

Bortset fra et par erklærede alle de dømte at ville appellere til overretten. Efter at denne havde indhentet magistratens betænkning, meddelte den sidst i maj 1844, at der ikke var ringeste anledning til at imødekomme ansøgerne. Om Schwennsens ansøgning udtaltes, at bødens størrelse stod i rigtigt forhold til hans formue.

De dømte vilde dog ikke give op og henvendte sig nu med ansøgning til majestæten om eftergivelse af bøden, eventuelt ned-sættelse af den til 4 rbdl. for hver deltager. Sagen kom derfor til behandling i det slesvig-holsten-lauenborgske kancelli, og overretten måtte igen afgive erklæring. Denne gik som sidst ud på, „at en sådan trods og en sådan opsætsighed mod øvrighedsanordninger fortjener en alvorlig revselse“. Hertil sluttede kancelliet sig i sin forestilling til kongen. Denne resolverede alligevel den 2. de-

cember, at ansøgerne af allerhøjeste nåde fik eftergivet den del af bøden, der skulde tilfalde den kgl. kasse. Det var ganske vist den mindste del, men helt uden resultat havde det ikke været for de borgere, der var trådt i skranken for kongens gode hensigter, at henvende sig direkte til ham.

Medens den kgl. embedsmand Niemann ved sit forbud havde stillet sig på samme standpunkt over for separatisterne som over for de loyale, havde en anden kgl. embedsmand, herredsfoged, kammerjunker Levsen i Husby hrd. deltaget i demonstrationen til fordel for Rönnenkamp. Han havde ikke blot fulgt med Nasser til Niemann, men var med i vogntoget om aftenen til Klues. Et kgl. reskript af 2. december — samme dag som nedsættelsen af bøderne — pålagde derfor kancelliet at undersøge, hvordan Levsen var optrådt. Da kancelliet i sin omgående forestilling til kongen erklærede ikke at finde nogen grund hertil (!), pålagde kongen det udtrykkeligt at indhente Levsens erklæring.

Det måtte kancelliet så gøre, og foruden Levsens erklæring kom en udtalelse af amtmanden, kammerherre Warnstedt. Han var som amtmand udnævnt 28. sept. 1843. Han bemærkede, at han på umiddelbar foranledning af kongen havde gjort Levsen opmærksom på, at det var enhver embedsmands pligt at afholde sig fra deltagelse i partidemonstrationer. Det havde Levsen, fortalte Warnstedt, også rettet sig efter siden hans, Warnstedts, tiltrædelse, og han gav ham desuden et meget rosende skudsmål som embedsmand. Hermed gav Christian VIII sig tilfreds.

Da oprøret i marts 1848 brød ud, viste det sig, i hvor høj grad de nymodens slesvig-holstenske teorier havde fået indpas i den slesvigske embedsstand. Men det skulde i revolutionstiden tillige vise sig, at såvel agent H. C. Jensen som deltagerne i hyldesttoget til ham med Schwennsen og Jochimsen i første række uforfærdede tog kampen op for bevarelse af den ældgamle statsforbindelse.

*

Fremstillingen bygger væsentlig på akter fra den flensborgske politiret. Disse har velvilligt været udlånt til min benyttelse i Rigsarkivet. Endvidere er brugt det slesvig-holsten-lauenborgske kancellis forestillinger med resolutioner, de flensborgske aviser m. m. — Landsarkivet på Gottorp har meddelt, at overrettens arkivalier er kasserede, og at der i de i arkivet beroende arkivalier fra det s.-h.-l. kancelli intet er fundet om sagen.